

Nr 190.

Av herr **Anderberg m. fl.**, *angående viss ändring i bestämmelserna om statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare.*

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse angående statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden den 2 december 1921 (SFS 687/1921), senast ändrad genom en kungörelse den 13 juni 1947 (SFS 393/1947), kan under vissa förutsättningar statsbidrag utgå för uppförande eller inköp av byggnad eller för till- eller ombyggnad i ändamål att anskaffa bostad åt provinsialläkare.

Statsbidraget utgår fr. o. m. den 1 juli 1947 med högst en tredjedel av de beräknade byggnadskostnaderna eller köpesumman, däri inräknad utgift för garage och nödiga uthus men ej tomt, dock högst med 25 000 kronor för varje bostad. Därest särskilda skäl därtill föreligga, må dock, så vitt avser bostad i distrikt inom rikets ödemarksområden, statsbidrag utgå med högst hälften av på nyss angivet sätt beräknade byggnadskostnader eller köpesumma, dock högst med 35 000 kronor för varje bostad.

Enligt 3 § i nyssnämnda kungörelse skall bostaden tillhandahållas vederbörande provinsialläkare mot en av länsstyrelsen fastställd årlig hyra av högst 1 800 kronor.

Skyldigheten för provinsialläkare att bebo anvisad tjänstebostad regleras genom de särskilda bestämmelserna under 38 § i statens allmänna avlöningsreglemente.

Statsbidraget utgick ursprungligen med högst 30 000 kronor för varje bostad (i visst angivet fall högst 50 000 kronor), och möjligheten att få statsbidrag var begränsad till rikets ödemarksområden. Statsbidraget sänktes 1927 till högst 18 000 kronor och bibehölls vid detta belopp till införandet av de nuvarande bestämmelserna år 1947.

Bestämmelsen om en maximihyra på 1 800 kronor per år har däremot varit oförändrad sedan år 1921.

När statsbidrag till här ifrågavarande ändamål först infördes, var det uppenbarligen meningen att kommunerna skulle få hjälp med ungefär en tredjedel av kostnaderna. I dåvarande kostnadsläge kunde också kommunens kostnadsandel bli någorlunda kompenserad genom hyresbeloppet. Standardfordringarna på provinsialläkarbostäder har emellertid mycket väl följt med vårt bostadsbestånds allmänna standardhöjning. I övrigt har kostnadsutvecklingen nu lett fram till en orimlig

disproportion mellan kommunens andel av byggnadskostnaderna och den i författningen angivna maximihyran. Anläggningskostnaderna för en provinsialläkarbostad av den storlek och standard, som godtages av Sveriges Läkarförbund, uppgår numera, inklusive mottagningslokaler, till 190 000 à 240 000 kronor. Detta innebär att vissa kommuner nu får vidkännas högst avsevärda årliga bostadssubventioner (= lönetillskott) till provinsialläkarna.

Starka skäl kunde därför förefinnas för en betydande höjning av statsbidraget. Eftersom anläggningsbidragen till kommunerna nu är föremål för utredning inom allmänna statsbidragsutredningen, talar dock detta emot att en justering uppåt av statsbidraget nu företages. Med det maximerade hyresbeloppet ställer det sig däremot på ett helt annat sätt. Kommunerna underlåter nu i allt större utsträckning att söka här ifrågavarande statsbidrag. Det har nämligen visat sig, att man för en utan statsbidrag uppförd provinsialläkarbostad kan utfå betydligt högre hyra än den i statsbidragsförfattningen föreskrivna maximihyran och att kommunens årliga kostnad därvid blir lägre än om statsbidrag sökes. Det högre hyresbeloppet fastställes efter förhandling med vederbörande befattningshavare eller med Sveriges Läkarförbund, och läkarna själva medger att den i författningen angivna maximihyran är oskäligt låg. Kommunerna undviker nu också att ge de utan statsbidrag uppförda provinsialläkarbostäderna karaktären av tjänstebostad. När överenskommelse icke kan träffas om hyran för en tjänstebostad, tillkommer det nämligen länsstyrelsen att bestämma hyran (särskilda bestämmelser under 38 § statens allmänna avlöningsreglemente). Länsstyrelserna synes vid sådana avgöranden ha varit alltför mycket bundna av hyresbestämmelsen i statsbidragskungörelsen. Den föråldrade lydelsen av 3 § i statsbidragskungörelsen har alltså även kommit att påverka hyressättningen i sådana av kommuner tillhandahållna provinsialläkarbostäder, som icke uppförts med statsbidrag.

Enligt vår mening bör den ifrågavarande bestämmelsen ges förslagsvis följande ändrade formulering:

”Bostaden skall tillhandahållas vederbörande provinsialläkare mot en ersättning som, där överenskommelse ej kan träffas, bestämmas av länsstyrelsen.”

Med en sådan ändrad formulering torde det bli möjligt för kommunerna att efter förhandlingar med läkaren eller dennes fackliga organisation utfå en hyra, som täcker åtminstone räntan på det i fastigheten nedlagda kapitalet. Kommunerna torde först sedan en sådan ändring kommit till stånd anse sig kunna utnyttja möjligheten att söka statsbidrag.

Med hänvisning till vad här anförts hemställes,
att riksdagen måtte besluta ändring av i motionen an-
given innebörd i gällande bestämmelser angående stats-
bidrag till provinsialläkarbostäder.

Stockholm den 27 januari 1954.

Rud. Anderberg.

Olof Pålsson.

Carl Eskilsson.

F. Thun.

Rudolf Boman.
